

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دیوان شمس مغربی

گلستان شعر ابی فارسی

(۳۸)

نگارنده

عباس یزدی

انتشارات فرهنگ دانشجو

www.ketab.ir

سرشناسه: مغربی، شمس محمد شیرین بن عزالدین، ۷۵۰-۸۰۹ ق.
شناسه افزوده: یزدی، عباس، ۱۳۳۰، نگارنده
عنوان و پدیدآورنده: دیوان اشعار شمس مغربی / به کوشش عباس یزدی
مشخصات نشر: تهران: فرهنگ دانشجو، ۱۳۹۲
فروست: گلستان شعر و ادب فارسی (۳۷)
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۴۷۹-۵۵-۳
رده‌بندی دیویدی: ۸۱/۳۲
شماره کتابشناسی ملی: ۳۲۳۳۸۰۹

انتشارات فرهنگ دانشجو

عنوان : دیوان شمس مغربی
نگارنده : عباس یزدی
ویراستار : دکتر بهار نوری
ناشر : فرهنگ دانشجو
طرح جلد : فرشاد
حروفچینی : هدیه ثمنی
چاپ : سپهر
نوبت چاپ : اول - ۱۳۹۳
شمارگان : ۱۰۰۰ نسخه
قیمت : ۸۸۰۰ تومان

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

مرکز پخش: انتشارات فرهنگ دانشجو: خیابان انقلاب، خیابان پانزده خرداد، برج بهار

طبقه پنجم، واحد ۵۹۹

تلفن: ۰۹۱۲۳۱۳۷۵۹۵ - ۵ - ۷۷۶۱۶۹۵۴ - ۷۷۶۱۶۳۵۱

فکس: ۷۷۶۱۶۴۸۲

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۴۷۹-۵۵-۳

ISBN 978-964-8479-55-3

پیشگفتار

ای گشته عیان روی تو از جام جهان پیدا شده از نام خوشت نام جهان
پیدای جهان تویی و پنهان جهان آغاز جهان تویی و انجام جهان

آثار ادبی ایران، بازتاب اندیشه‌ها، باورها، هنرمندی‌ها و عظمت روحی و معنوی ملت بزرگ ایران است که از دیرباز تاکنون حوادث پر فراز و نشیب بسیاری را پشت سر گذاشته و امر به بدست ما رسیده است. غنای این آثار، نشان دهنده‌ی تجربه‌ها، تلاش و کوشش فرهنگ ادب و فرهنگ ایران است. هر برگ از ادب و فرهنگ ایران زمین، جلوه‌گاه نمایش آثار منظوم و منثور شاعران مشهوری چون فردوسی، سعدی، حافظ، نظامی، ناصرخسرو، بیام، خیابانی، عطّار، مولانا، جامی، سلمان ساوجی، صائب، هاتف، پروین، ایرج میرزا، بهمن بهمنی، هادی، دهخدا، شهریار و نویسندگانی چون ابوعلی سینا، ابوریحان بیرونی، ابن سینا، ابن عرب، شیخ بهایی، ابوالفضل بیهقی، غزالی، قائم مقام فراهانی و دیگران است که با خود دایره‌ای از فرهنگ و ذوق و کوشش فراوان خویش، آثاری باشکوه و ماندگار خلق کرده که ادب و سیرت بی‌نی این آثار، هر صاحب‌دلی را مست و مسحور می‌کند و این شعر دلنشین مولانا را در گوشه‌ی دل زمزمه می‌کند که:

آب دریا را اگر نتوان کشید هم به قدر تشنگی باید چشید

مطالعه‌ی این آثار، نه تنها جان را طراوت و شادابی می‌بخشد بلکه روح را به پرواز در می‌آورد و ذهن انسان را خلّاق و شکوفا می‌سازد؛ بطوری که انسان بتواند اشعار این فرزندگان انسان با نشاط و با انگیزه شده و در نتیجه به زندگی و زندگی بهتر امیدوار می‌شود. چرا که هر بیت از این اشعار که الهام گرفته از کتاب وحی و بیانات اهل عصمت و طهارت علیهم‌السلام می‌باشد، درسی است برای امید، زندگی و گامی به سوی عشق و سق به مفهوم واقعی و معنوی که به قول حضرت مولانا رحمته‌الله شرح و توصیف آن مشکل است:

هرچه گویم عشق را شرح و بیان چون به عشق آیم، خجبل باشم از آن
شرح عشق را از من بگویم بر دوام صد قیامت بگذرد و آن ناتمام

حافظ چه شیرین سروده است:

در ازل پرتو حُسنِت ز تجلی دم زد عشق پیدا شد و آتش به همه عالم زد
جلوه‌ای کرد زُخت، دید ملک تاب نداشت عین آتش شد ازین غیرت و بر آدم زد
اما خِیام زندگی بی‌عشق را در واقع ضایع کردن عمر می‌داند:

افسوس بر آن دل که در آن سوزی نیست سودا زده‌ی مِهَر دل افروزی نیست
روزی که تو بی‌عشق به سر خواهی بُرد ضایع‌تر از آن روز تو را روزی نیست

و حکیم نظامی انسان خالی از عشق را افسرده و بی‌جان می‌پندارد:

اگر بی‌عشق بودی جانِ عالم که بودی زنده در دورانِ عالم؟
سوز عشق خالی شد فسرده است گرش صد جان بود، بی‌عشق مرده است

ز سوز عشق خوش‌تر در جهان نیست

که بی او گل ن‌خندید، ابر نگریست

و اما شمس مغربی معتقد است کار ما در جهان صرفاً عشق است و بس:

کاری به غیر عشق نداریم در جهان عشق است کار ما و بدین کار آمدیم

و سرانجام عبیدزاکانی چنین اظهار نظر می‌کند:

مرا گویند پنهان دار رازش غم عشق است پنهان چون توان کرد
عبید از عشق اگر دیوانه گردد بدین برون به زندان چون توان کرد

اکنون خدای بزرگ را شاکرم که این توفیق را به من داد تا شعر و ادب، یای بی‌کران آثار
این بزرگان را در اختیار علاقه‌مندان شعر و ادب فارسی قرار دهم.

چو از ما اوفتاد این کار ما را خداوندا به ما بخذار ما را
کسی کو در دعا آرد مرا یاد همه وقتی نگهدارش خدا باد

با آرزوی توفیق - عباس یزدی